

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทที่ 5 นี้เป็นการสรุปการวิจัย ซึ่งกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะความสำคัญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2
2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.1 ประชากร ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 มีจำนวนทั้งสิ้น 22 โรงเรียน

1.2 ประชากรผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวมโรงเรียนทั้งหมด 22 โรงเรียน ได้ประชากร 44 คน

1.3 กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ใช้วิธีสุ่มชนิดเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยเลือกจาก

1.3.1 หัวหน้าหมวด โรงเรียนละ 7 คน รวม 22 โรงเรียน

ได้กลุ่มตัวอย่าง 154 คน

1.3.2 ผู้สอนหมวดละ 1 คน โรงเรียนละ 7 คน รวม 22 โรงเรียน

ได้กลุ่มตัวอย่าง 154 คน

1.3.3 หัวหน้าฝ่ายแนะแนว โรงเรียนละ 1 คน รวม 22 โรงเรียน

ได้กลุ่มตัวอย่าง 22 คน

- 1.3.4 หัวหน้าฝ่ายวิศผล โรงละ 1 คน รวม 22 โรง
 ใต้กลุ่มตัวอย่าง 22 คน
 รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 396 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ใช้รวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร
 ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอนต่างระดับกัน แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะ
 เป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการสอนซ่อมเสริม มีลักษณะ
 เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) และคำถามปลายเปิด (Open - Ended)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการสอนซ่อมเสริม
 เป็นลักษณะแบบสำรวจรายการ (Check List) และคำถามปลายเปิด (Open - Ended)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีหนังสือขอความร่วมมือในการตรวจแบบสอบถาม
 เป็นหนังสือราชการจากศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 และหนังสือส่วนตัวไปยังโรงเรียน
 โดยทำแบบสอบถามไปยังโรงเรียนและเก็บรวบรวมคืนด้วยตนเอง แบบสอบถามที่นำไปจำนวน
 396 ฉบับ ได้รับความคืนมาจำนวน 396 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยตนเอง โดยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ
 (Percentage) พร้อมทั้งเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนรวมแล้วพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า รับราชการครูมาระหว่าง 6 - 15 ปี ความรู้เกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม ศึกษาจากตำราและเอกสารด้วยตนเอง มีชั่วโมงสอนระหว่าง 8 - 16 คาบต่อสัปดาห์ และมีหน้าที่พิเศษนอกเหนือจากการสอนคือ เป็นครูที่ปรึกษามากที่สุด

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการสอนซ่อมเสริม ปรากฏผลดังนี้

1. การปฏิบัติเกี่ยวกับการวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียน

เกี่ยวกับการเตรียมการจัดการสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน และฝ่ายสนับสนุนการสอนส่วนใหญ่ตอบว่า มีการปฏิบัติ สำหรับวิธีการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ แต่ละหมวดวิชาจัดอภิปรายเกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริม และการจัดให้ศึกษาปฏิบัติงานสถานศึกษาอื่น สำหรับวิธีการที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ การร่วมอภิปรายกับครู-อาจารย์ภายในหมวดวิชาเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม และวิธีการที่ฝ่ายสนับสนุนส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดการสอนซ่อมเสริมด้วยตนเอง

เกี่ยวกับการกำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดการสอนซ่อมเสริม

ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน และฝ่ายสนับสนุนการสอนส่วนใหญ่ตอบว่า มีการปฏิบัติ สำหรับวิธีการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ ให้ฝ่ายวิชาการเป็นผู้ดำเนินการ โดยให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ มีส่วนร่วม สำหรับวิธีการที่ครูผู้สอนและฝ่ายสนับสนุนการสอนส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ ปฏิบัติโดยมีฝ่ายวิชาการเป็นผู้จัด

เกี่ยวกับการวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า

ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน และฝ่ายสนับสนุนการสอนส่วนใหญ่ตอบว่า มีการปฏิบัติ สำหรับวิธีการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ อภิปรายร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน สำหรับวิธีการที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ พิจารณาจากผลการทดสอบในชั้นเรียนจากการเรียนปกติ และวิธีการที่ฝ่ายสนับสนุนการสอนส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ การมีส่วนร่วมโดยการให้ข้อมูลสภาพและปัญหาของนักเรียนแต่ละคน

2. การปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการสอนซ่อมเสริม

เกี่ยวกับลักษณะการจัดการสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า มีการปฏิบัติ สำหรับวิธีการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ การให้แต่ละหมวดวิชาเป็นผู้พิจารณาดำเนินการ ส่วนวิธีการที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ สอนซ่อมเสริมในคาบสอนซ่อมเสริม

เกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์ในการสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า มีการปฏิบัติ สำหรับวิธีการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ ให้ครู-อาจารย์ในหมวดวิชาประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ส่วนวิธีการที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ กำหนดจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้

เกี่ยวกับการกำหนดบุคลากรเพื่อสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ครูอาจารย์ที่สอนแต่ละหมวดวิชาเป็นผู้สอนเอง

เกี่ยวกับการกำหนดสถานที่ที่ใช้สอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า มีการปฏิบัติ สำหรับวิธีการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ ให้ฝ่ายอาคารสถานที่ร่วมกับฝ่ายวิชาการเป็นผู้กำหนด ส่วนวิธีการที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ ใช้ห้องเรียนปกติสอนซ่อมเสริม

เกี่ยวกับระยะเวลาที่จะต้องสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า มีการปฏิบัติ สำหรับวิธีการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ ให้ครูอาจารย์อภิปรายร่วมกันภายในหมวดวิชา ส่วนวิธีการที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ ปฏิบัติการสอนซ่อมเสริมภายหลังการประเมินผลระหว่างเรียน

เกี่ยวกับจำนวนคาบที่ใช้สอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ สอนสัปดาห์ละ 1 คาบ

เกี่ยวกับวิธีการสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า มีการปฏิบัติ สำหรับวิธีการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ ให้ความรู้เพื่อให้ครูอาจารย์ศึกษาด้วยตนเอง ส่วนวิธีการที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ การสอนรวมทั้งชั้นโดยไม่กลุ่มกลุ่ม

3. การปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดการสอนซ่อมเสริม

เกี่ยวกับการประเมินผลการสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหาร และครูผู้สอน ส่วนใหญ่ตอบว่า มีการปฏิบัติ สำหรับวิธีการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ การชี้แจงให้ครูอาจารย์เข้าใจวัตถุประสงค์ของการคิดตามประเมินผลการจัดการสอนซ่อมเสริม สำหรับวิธีการที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ ประเมินผลด้วยวิธีการตรวจผลงานนักเรียน สำหรับฝ่ายสนับสนุนการสอนส่วนใหญ่ไม่มีการปฏิบัติ

ตอนที่ 3 สภาพปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริม ปรากฏผลดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียน

เกี่ยวกับการเตรียมการจัดการสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำหรับผู้บริหารส่วนใหญ่ คือการไปศึกษาดูงานสถานศึกษาอื่นน้อยเกินไป ส่วนที่เป็นปัญหาสำหรับครูผู้สอนส่วนใหญ่คือ เอกสารเกี่ยวกับการจัดการสอนซ่อมเสริมที่ให้ศึกษาด้วยตนเองมีไม่เพียงพอ และที่เป็นปัญหาสำหรับฝ่ายสนับสนุนส่วนใหญ่คือ ฝ่ายบริหารให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการสอนซ่อมเสริมน้อยเกินไป

เกี่ยวกับการกำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดการสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำหรับผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่คือ การขาดการสำรวจความพร้อมและความต้องการของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่เป็นปัญหาสำหรับฝ่ายสนับสนุนการสอนส่วนใหญ่คือ แนวทางปฏิบัติการจัดการสอนซ่อมเสริมยังไม่ดีพอ

เกี่ยวกับการวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำหรับผู้บริหารส่วนใหญ่คือ การประชุมของครูอาจารย์ในหมวดวิชาเดียวกันเกี่ยวกับการวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียนยังกระทำกันน้อย ส่วนที่เป็นปัญหาสำหรับครูผู้สอนส่วนใหญ่คือ ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะวินิจฉัยอย่างทั่วถึง และที่เป็นปัญหาสำหรับฝ่ายสนับสนุนการสอนส่วนใหญ่คือ การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน

2. ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการสอนซ่อมเสริม

เกี่ยวกับเวลาที่จะสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่คือนักเรียนขาดความสนใจที่จะเข้ารับการสอนซ่อมเสริมตามเวลาที่โรงเรียนจัดให้

เกี่ยวกับการกำหนดบุคลากรที่จะสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นสำหรับครูผู้สอนส่วนใหญ่คือ ครูอาจารย์บางคนมีงานในหน้าที่รับผิดชอบและงานพิเศษมากเกินไป

เกี่ยวกับการให้ความรู้ในการกำหนดจุดประสงค์การสอนซ่อมเสริม แก่ครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำหรับผู้บริหารส่วนใหญ่คือ การจัดอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มความรู้อให้แก่ครูอาจารย์มีน้อยเกินไป

เกี่ยวกับการจัดสถานที่ที่ใช้สอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำหรับผู้บริหารส่วนใหญ่ คือครูอาจารย์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสถานที่เพื่อสอนซ่อมเสริมน้อยเกินไป และที่เป็นปัญหาสำหรับครูผู้สอนส่วนใหญ่คือ การที่ทางโรงเรียนได้กำหนดสถานที่เพื่อสอนซ่อมเสริมไว้อย่างชัดเจน

เกี่ยวกับวิธีการสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำหรับผู้บริหารส่วนใหญ่คือ การบริการเอกสารให้ความรู้เพื่อให้ครูอาจารย์ศึกษาด้วยตนเองยังไม่เพียงพอ และที่เป็นปัญหาสำหรับครูผู้สอนส่วนใหญ่คือ การใช้วิธีการสอนเหมือนการสอนปกติ

3. ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดการสอนซ่อมเสริม

เกี่ยวกับการประเมินผลการจัดการสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำหรับผู้บริหารส่วนใหญ่คือ การไม่ได้จัดทำโครงการติดตามผลการจัดสอนซ่อมเสริมไว้ในแผนงาน ส่วนที่เป็นปัญหาสำหรับครูผู้สอนส่วนใหญ่คือ การขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินผลการสอนซ่อมเสริม และที่เป็นปัญหาสำหรับฝ่ายสนับสนุนการสอนส่วนใหญ่คือ รูปแบบในการร่วมมือเพื่อประเมินผลการสอนซ่อมเสริมยังไม่ชัดเจน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 2 มีข้อควรอภิปรายและเสนอแนะดังนี้

1. การปฏิบัติเกี่ยวกับการวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียน

การเตรียมการจัดสอนซ่อมเสริม

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหาร ครู และฝ่ายสนับสนุนการสอนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติแต่มีข้อน่าสังเกตว่าฝ่ายสนับสนุนการสอนไม่ปฏิบัติถึงร้อยละ 25 วิธีการที่ปฏิบัติส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหารและครูใช้วิธีการให้ครูในหมวดวิชาอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม วิธีการรองลงไปคือ ผู้บริหารจัดให้ศึกษาครูงานในสถานศึกษาอื่นเกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริม ส่วนครูศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมด้วยตนเอง ฝ่ายสนับสนุนการสอนใช้วิธีศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมด้วยตนเองและรองลงไปคือการร่วมอภิปรายครูอาจารย์ในแต่ละหมวดวิชา ข้อค้นพบนี้นับได้ว่าเป็นวิธีการที่ดีและสนับสนุนซึ่งกันและกันดี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของชูชัย รัตนบุญโณพงษ์ (2528:83) ซึ่งเห็นว่าการที่ครู อาจารย์ในหมวดวิชาเดียวกันปรึกษาร่วมกันเป็นการดี เพราะช่วยให้เกิดความร่วมมือในการแก้ปัญหาาร่วม ในขณะเดียวกัน ฉวีวรรณ เต็มพิทักษ์ (2528:19) เห็นว่าควรจัดประชุมสัมมนาครูอาจารย์หมวดวิชาเดียวกันเพื่อทำความเข้าใจร่วมกันก่อนเปิดภาคเรียน

เกี่ยวกับปัญหาการเตรียมการจัดสอนพบว่า ผู้บริหารเห็นว่าการจัดให้ศึกษาครูงานสถานศึกษาอื่นน้อยเกินไป การบริการเอกสารความรู้ให้ครูอาจารย์ทำได้ไม่ทั่วถึง ครูเห็นว่าเอกสารเกี่ยวกับการจัดการสอนซ่อมเสริมให้ศึกษาด้วยตนเองมีไม่เพียงพอ รองลงไปได้แก่การให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริมแก่ครูอาจารย์มีไม่ทั่วถึง ฝ่ายสนับสนุนการสอนเห็นว่า การให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริมยังปฏิบัติน้อย รองลงไปได้แก่ เอกสารเกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริมที่ให้ศึกษาด้วยตนเองมีไม่เพียงพอ เมื่อพิจารณาจากข้อค้นพบดังกล่าวนี้จะเห็นว่าสอดคล้องและเป็นเหตุผลเกี่ยวเนื่องกัน ซึ่งสรุปได้ว่าปัญหาสำคัญได้แก่ เอกสารทางวิชาการด้านนี้มีไม่เพียงพอ การให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริมยังทำได้น้อย ไม่ทั่วถึง และฝ่ายบริหารก็ยอมรับว่ายัง

จัดให้ครูศึกษาครูงานเกี่ยวกับเรื่องนี้ค่อยไป เมื่อพิจารณาข้อมูลจากสถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง (ตารางที่ 1) ซึ่งมีครูร้อยละ 42.53 ฝ่ายสนับสนุนการสอนร้อยละ 25.00 ไม่เคยศึกษาเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม ผู้บริหารร้อยละ 63.64 ครูร้อยละ 38.96 ฝ่ายสนับสนุนการสอนร้อยละ 47.73 ศึกษาจากตำราและเอกสารด้วยตนเองแล้ว ข้อค้นพบดังกล่าวเป็นเรื่องที่จะต้องได้รับการแก้ไขโดยด่วนเพราะได้ผลมากดังนิวัตร นาคะเวช (2528:158) วิจัยพบว่าการใช้เอกสารในการให้ความรู้แก่ครูอาจารย์เป็นวิธีที่ง่ายและประหยัดเวลา ทำกันได้อย่างกว้างขวาง ทันสมัยและสามารถทำได้ตลอดเวลา

การกำหนดผู้รับผิดชอบในการสอนซ่อมเสริม

เกี่ยวกับการกำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดการสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน และฝ่ายสนับสนุนการสอน ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ โดยกำหนดให้ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวด และการให้ครูอาจารย์ภายในหมวดวิชาร่วมกันดำเนินงาน นับว่าเป็นวิธีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินการที่เหมาะสม เพราะทั้งสามวิธีนี้เหมาะกับผู้รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการสอนซ่อมเสริม สิ่งที่ควรตระหนักก็คือ การดำเนินการนั้นจะต้องไม่เป็นลักษณะสั่งการหรือดำเนินการแต่ฝ่ายเดียว ซึ่ง สุภากร ราชากรกิจ (2529:118) กล่าวว่า การสอนซ่อมเสริมที่มีประสิทธิภาพสูงจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อจัดทำขึ้นเป็นโครงการและได้รับความสนับสนุน รวมทั้งความร่วมมือจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายในโรงเรียน มิใช่จัดดำเนินการเพียงครูคนเดียว กลุ่มเดียว หรือเฉพาะฝ่ายวิชาการ ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่เกี่ยวกับการกำหนดผู้รับผิดชอบนี้ จึงพบว่า ที่เป็นปัญหาสำหรับผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่คือ การขาดการสำรวจความพร้อมและความต้องการของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ปัญหารองลงไปคือการชี้แจงวิธีดำเนินการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบยังไม่ชัดเจนพอ ปัญหารองรองนี้สอดคล้องกับปัญหาสำหรับฝ่ายสนับสนุนการสอน คือแนวทางปฏิบัติการจัดการสอนซ่อมเสริมยังไม่ดีพอ ที่เป็นดังนี้เพราะการดำเนินงานขาดการประสานสัมพันธ์กัน จึงทำให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้าใจไม่ตรงกันเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริมที่กรมสามัญศึกษา (2524:106) ได้สรุปไว้ว่า ฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชาไม่รู้จะดำเนินการอย่างไร พูดยี่แฉะน่าอะไรแก่ครูผู้สอนไม่ได้ชัดเจน จึงปล่อยปละละเลย ด้วยเหตุนี้เพื่อให้ทุกฝ่ายได้เข้าใจแนวทางในการปฏิบัติงานการจัดการสอนซ่อมเสริม ฝ่ายที่รับผิดชอบต้องจัดประชุม

ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายช่วยกันทำโครงการให้เป็นกิจลักษณะ มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและใช้เป็นแนวปฏิบัติ ทั้งนี้ผู้บริหารและฝ่ายวิชาการควรจะได้ศึกษาและทำความเข้าใจในหลักสูตรอย่างละเอียดถี่ถ้วน ก่อนการวางแผนดำเนินการ

การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่าการไม่ปฏิบัติในโรงเรียนมีค่อนข้างสูงกล่าวคือ ผู้บริหารไม่ปฏิบัติร้อยละ 45.45 ครูร้อยละ 47.40 ฝ่ายสนับสนุนการสอนร้อยละ 34.09 ทั้ง ๆ ที่การวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียนเป็นหัวใจของการสอนซ่อมเสริม (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ 2523:31) ข้อค้นพบนี้จึงเป็นสิ่งที่หน่วยงานต้นสังกัดควรหาทางสนับสนุนให้มีการปฏิบัติเรื่องนี้มากยิ่งขึ้น ในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการที่ใช้วินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียนพบว่าผู้บริหารใช้การอภิปรายร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน การประชุมเชิงปฏิบัติการก่อนเปิดภาคเรียน และการบริการเอกสาร ความรู้ให้ศึกษาด้วยตนเองตามลำดับ ครูใช้วิธีพิจารณาผลการทดสอบในชั้นเรียนตามปกติ การตรวจผลงานนักเรียนและการสังเกตในขณะที่นักเรียนทำงานตามลำดับ ฝ่ายสนับสนุนการสอนใช้วิธีมีส่วนร่วมด้วยการให้ข้อมูลสภาพและปัญหาของนักเรียนแต่ละคน การมีส่วนร่วมในการสร้างแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม กับการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือร่วมกันกับนักเรียนตามลำดับ ข้อค้นพบนี้แสดงว่าบุคลากรทั้งสามกลุ่มปฏิบัติงานเหมาะสมกับหน้าที่ของงานและการปฏิบัติมีส่วนทำให้เกิดความหลากหลายในวิธีดำเนินการวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนตามหลักวิชาการ อย่างไรก็ตามก็เป็นที่น่าสังเกตว่าโรงเรียนทั้งหมดไม่มีหรือไม่ใช้แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนกับการให้นักเรียนวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนของตนเองซึ่งเป็นวิธีการวินิจฉัยที่ดียิ่ง

ในด้านปัญหาเกี่ยวข้องกับการวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียนพบว่าผู้บริหารเห็นว่าปัญหาได้แก่ ครูอาจารย์ในหมวดเดียวกันประชุมเพื่อพิจารณาข้อบกพร่องในการเรียนน้อย ขาดวิทยากรมาให้คำแนะนำ และขาดเอกสารให้ครูศึกษาด้วยตนเองตามลำดับ ครูเห็นว่าไม่มีเวลาเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้ทั่วถึง ครูไม่สามารถสร้างเครื่องมือในการวินิจฉัย และการไม่ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ฝ่ายสนับสนุนการสอนเห็นว่าข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนยังทำได้ไม่ทั่วถึง การประสานกับครูผู้สอนยังน้อยเกินไป และเอกสารสำหรับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองยังมีน้อย ข้อค้นพบ

นี้แสดงว่าการประสานงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เอกสารเกี่ยวข้องกับการวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียนทั้งในด้านเอกสารให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติและเอกสารประเภทระเบียบเกี่ยวกับนักเรียน เครื่องมือวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียน และการที่รับภาระการสอนและงานพิเศษจนไม่มีเวลาวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียนเป็นปัญหาสำคัญมาก โดยเฉพาะภาระหนักของครูซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรรณก ชำนาญเพชร (2531:136) พบว่าครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมส่วนใหญ่มีงานในหน้าที่รับผิดชอบมากเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดสอนซ่อมเสริมอย่างยิ่ง ยิ่งกว่านี้การสนับสนุนให้มีระเบียบข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน กับแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียน ล้วนเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัดต้องรีบแก้ไขปัญหาโดยเร็วต่อไป

2. การปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการจัดสอนซ่อมเสริม

ลักษณะการจัดการสอนซ่อมเสริม

ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะการจัดการสอนซ่อมเสริม พบว่าวิธีปฏิบัติซึ่งผู้บริหารส่วนใหญ่ดำเนินการคือให้แต่ละหมวดวิชาเป็นผู้พิจารณาดำเนินการ การประชุมทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องก่อนเปิดภาคเรียนและการให้ครูอาจารย์แต่ละคนกำหนดลักษณะที่จะสอนเอง ดังนั้นจึงพบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่สอนซ่อมเสริมในคาบสอนซ่อมเสริมที่โรงเรียนจัดให้ ซึ่งเป็นลักษณะการจัดการสอนที่ดี เพราะหากครูจัดสอนในตอนเย็นหลังเลิกเรียน หรือในวันหยุดย่อมไม่เป็นผลดีต่อนักเรียน เพราะจะทำให้นักเรียนกลับบ้านช้าและเสียเวลาที่จะต้องมาโรงเรียนในวันหยุด อาจจะมีผลให้นักเรียนเบื่อการเรียนได้ (บุญโชติ เจริญกุล 2526:81)

การกำหนดจุดประสงค์ในการสอนซ่อมเสริม

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารไม่ได้ปฏิบัติ เรื่องนี้ถึงร้อยละ 25 วิธีการปฏิบัติของผู้บริหารคือการให้ครูอาจารย์ในหมวดวิชาประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การบริการเอกสารให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์ของการสอนซ่อมเสริม การให้ครูอาจารย์ที่สอนรายวิชาเดียวกันอภิปรายร่วมกันและฝ่ายบริหารให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มแก่ครูผู้สอน ครูกำหนดจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเรียนทันเพื่อน และให้นักเรียนมีพื้นฐานที่จะเรียนบทเรียนต่อไป ข้อค้นพบนี้นับว่าการปฏิบัติของผู้บริหารและครู

เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ของตน อย่างไรก็ตามก็ปัญหาที่ผู้บริหารพบได้แก่ การจัดอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มความรู้ให้ครูอาจารย์มีน้อยเกินไป การบริการเอกสารให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับเรื่องนี้ไม่เพียงพอและการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในเรื่องนี้ยังจัดน้อยเกินไป นับว่าเป็นสิ่งที่ผู้บริหารตระหนักในภาวะความรับผิดชอบซึ่งควรทำให้ดียิ่งขึ้นจึงเป็นสิ่งที่หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง

การกำหนดบุคลากรเพื่อสอนซ่อมเสริม

ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่กำหนดให้มีบุคลากรที่รับผิดชอบการสอนซ่อมเสริม และโรงเรียนส่วนใหญ่ให้ครูอาจารย์สอนแต่ละรายวิชาเป็นผู้สอนเอง ส่วนปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรนั้นพบว่าครูส่วนใหญ่พบปัญหาว่าครูส่วนมากมีงานที่จะต้องรับผิดชอบและงานพิเศษมากจนไม่มีเวลาสอนซ่อมเสริมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณ กัญจนรัฐจิตร (2524:68) และ ณัฐพร จิระโชติวานิช (2524:73) ซึ่งได้วิจัยปัญหาการสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครว่าครูมีภาระมากทั้งการสอนและงานพิเศษ เรื่องนี้ผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัดคงต้องหาทางแก้ไขต่อไป

การกำหนดสถานที่ซึ่งใช้สอนซ่อมเสริม

ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีการกำหนดเรื่องสถานที่ซึ่งใช้สอนซ่อมเสริมวิธีการที่ผู้บริหารใช้กำหนดสถานที่คือการสำรวจความพร้อมของโรงเรียนด้านอาคารสถานที่ การให้ฝ่ายอาคารสถานที่กับฝ่ายวิชาการร่วมกันกำหนดสถานที่ และการจัดให้ครูอาจารย์ร่วมกันพิจารณา กำหนดสถานที่ส่วนใหญ่ใช้ห้องเรียนปกติเป็นที่สอนซ่อมเสริม ในด้านปัญหานั้นคือผู้บริหารไม่ได้กำหนดสถานที่ไว้อย่างชัดเจนและสถานที่บางแห่งไม่เหมาะสมที่จะใช้สอนซ่อมเสริม เรื่องดังกล่าวนี้หากโรงเรียนวางแผนและประสานงานดี ปัญหาดังกล่าวก็คงจะลดลงหรือหมดไปได้

ระยะเวลาในการจัดการสอนซ่อมเสริม

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารถึงร้อยละ 34.09 ไม่ได้ปฏิบัติเรื่องนี้ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้วิธีให้ครูอาจารย์ในหมวดวิชาบริหารหรือและร่วมกันกำหนด และผู้บริหารให้คำปรึกษาและแนะนำเป็นรายบุคคล ในการปฏิบัตินั้นครูส่วนใหญ่ใช้เวลาหลังการประเมินระหว่างเรียน เวลา

หลังการตัดสินใจผลการเรียน และเวลาหลังทดสอบย่อยเก็บคะแนนสำหรับจัดสอนซ่อมเสริมตามลำดับ เมื่อพิจารณาหลักการที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2524:10) เสนอแนะว่าการจัดสอนซ่อมเสริมนั้นควรทำเป็น 3 ระยะคือภายหลังประเมินผลก่อนเรียน ภายหลังประเมินผลระหว่างเรียน และหลังตัดสินใจผลการเรียนแล้วจะเห็นว่าครูส่วนใหญ่ปฏิบัติได้ถูกต้องตามหลักวิชา แม้ว่าจะมีผู้จัดสอนซ่อมเสริมภายหลังประเมินผลก่อนเรียนเพียงร้อยละ 12.66 ก็ตาม ในด้านปัญหาเกี่ยวกับเวลานี้ ผู้บริหารเห็นว่าปัญหาได้แก่ เวลาที่ใช้สอนในคาบเรียนปกติไม่พอจะใช้สอนซ่อมเสริม ครูมีชั่วโมงสอนมาก ไม่มีเวลาสอนซ่อมเสริมและนักเรียนไม่สนใจที่จะเข้าเรียนซ่อมเสริมตามเวลาที่โรงเรียนจัดให้ตามลำดับ ส่วนครูเห็นว่านักเรียนไม่สนใจเข้าเรียนซ่อมเสริม เวลาที่ใช้สอนในคาบเวลาปกติไม่เพียงพอ และครูกับนักเรียนมีเวลาว่างไม่ตรงกันในวันสอนปกติ ข้อค้นพบนี้ที่สนใจคือทั้งผู้บริหารและครูเห็นว่านักเรียนไม่สนใจที่จะเรียนซ่อมเสริม เวลาที่ใช้สอนในคาบปกติไม่พอที่จะจัดสอน รวมทั้งครูอาจารย์มีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลาจัดสอนซ่อมเสริม ทั้งหมดนี้แสดงว่าโรงเรียนตระหนักในปัญหาตรงกันอยู่แล้ว หากผู้บริหารโรงเรียนและครูร่วมมือกันแก้ปัญหาให้ตรงจุด และหน่วยงานต้นสังกัดช่วยแก้ไขปัญหาดังที่เห็นจำเป็น ปัญหาคงจะลดและหรือหมดลงไปได้

จำนวนคาบที่ใช้สอนซ่อมเสริม

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้เวลาในการสอน 1 คาบต่อสัปดาห์ ซึ่งเท่ากับจำนวนคาบที่หลักสูตรกำหนดไว้ เมื่อพิจารณาจำนวนคาบที่ครูส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติการสอนซ่อมเสริมเพียงสัปดาห์ละ 1 คาบแล้ว จะเห็นได้ว่าเวลาที่ใช้สำหรับการสอนซ่อมเสริมน้อยมาก เมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนที่จะต้องสอนซ่อมเสริมถึงกระนั้นก็ตามเวลาเพียง 1 คาบต่อสัปดาห์นี้ หากครูได้ทุ่มเทอย่างจริงจังก็จะช่วยแก้ปัญหานักเรียนที่เรียนอ่อนหรือเรียนไม่ทันคนอื่นได้ แต่จากปัญหาที่กรมสามัญศึกษา (2524:106) ได้สรุปเกี่ยวกับการใช้คาบการสอนซ่อมเสริมของครูพบว่า ครูผู้สอนเห็นว่าตนทำการสอนมานานแล้ว การสอนซ่อมเสริมเป็นการเพิ่มภาระให้มากขึ้นทำให้จิตใจไม่อยากจะเสียสละ และงานวิจัยของบุญส่ง หันตานนท์ (2528:41) ที่ทำการศึกษารูปแบบการจัดสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าโรงเรียนไม่สนใจกับคาบซ่อมเสริมอย่างจริงจัง จึงนำคาบการสอนซ่อมเสริมไปใช้อย่างไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ เช่น มักจัดไว้ลอย ๆ ครูคนใดต้องการใช้ก็จัดการกันเองตามสะดวก ใช้สอบบ้าง ใช้สอนพิเศษบ้าง ใช้จัดกิจกรรมบ้างหรือจัด

ไว้เป็นตารางบังคับให้เรียนซ่อมเฉพาะวิชาสามัญเท่านั้น คังนั้นการจัดสอนซ่อมเสริมจึงยังไม่บรรลุลตามเป้าหมายของหลักสูตร

วิธีการสอนซ่อมเสริม

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารร้อยละ 27.27 ไม่ได้ปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ วิธีการที่ผู้บริหารใช้คือการบริการเอกสารให้ความรู้เพื่อให้ครูอาจารย์ศึกษาด้วยตนเอง จัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับวิธีการจัดสอนซ่อมเสริมและฝ่ายบริหารแนะนำครูเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มตามลำดับ ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนทั้งชั้นไม่แบ่งกลุ่ม สอนกลุ่มย่อยที่แบ่งไว้และให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเพิ่มเติมตามลำดับ วิธีการดังกล่าวนี้ว่าเหมาะสมกับหน้าที่รับผิดชอบของผู้บริหารและครู ในด้านปัญหานั้น ผู้บริหารเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้แก่ การที่ยังจัดบริการให้แก่ครูยังไม่เพียงพอในด้านเอกสารให้ความรู้เพื่อให้ครูอาจารย์ศึกษาด้วยตนเอง การให้คำแนะนำเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม กับการจัดวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้แก่ครู ส่วนครูนั้นเห็นปัญหาด้านนี้ได้แก่ครูยังใช้วิธีสอนซ่อมเสริมเหมือนวิธีสอนปกติ ไม่ได้จัดทำแผนการสอนสำหรับการสอนซ่อมเสริม โดยเฉพาะ และเอกสารเพื่อใช้ค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อใช้สอนซ่อมเสริมมีไม่เพียงพอ ข้อค้นพบเหล่านี้ นับว่าเป็นสิ่งที่ผู้บริหารและครูตระหนักและกล้าเผชิญความจริงที่เกิดขึ้นว่าเป็นปัญหา ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 11 (2523:41) ที่พบว่าครูไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีสอนซ่อมเสริม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนา ล่วงลือ (2523:72) ที่พบว่าครูใหญ่และครูเห็นว่าปัญหาสำคัญคือความสามารถของครูที่จะสอนซ่อมเสริมยังไม่ดีพอ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์พิศ ทะคง (2523:81) ที่พบว่าโรงเรียนประสบปัญหามากในการจัดสอนซ่อมเสริม โดยเฉพาะความร่วมมือของครูในการจัดสอนซ่อมเสริมที่มีประสิทธิภาพเกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริมที่มีประสิทธิภาพนั้น โรงเรียนคงต้องศึกษาวิธีการของกรมวิชาการ (2523:104-105) ให้จัดหลาย ๆ แบบ และที่อำไพ สุจริตกุล (2516:46) เสนอแนะว่าการจัดสอนซ่อมเสริมที่ดีควรจัดให้เหมาะสมกับความพร้อมของสถานที่ ครูและปัญหาของนักเรียน เรื่องนี้ หากโรงเรียนมีแผนงานและร่วมมือกันดีคงจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้และน่าจะจัดการสอนซ่อมเสริมที่ดีมากกว่าปัจจุบัน

3. การปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผล

ผลการวิจัยพบว่าจำนวนผู้บริหารไม่ได้ปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้มีร้อยละ 27.27 ครูไม่ปฏิบัติถึงร้อยละ 47.08 นับว่าเป็นสถิติที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งหน่วยงานต้นสังกัดคงจะต้องพิจารณามาตรการที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้ผู้บริหารและครูดำเนินการเรื่องนี้อย่างทั่วถึง ในด้านวิธีการปฏิบัตินั้นผู้บริหารใช้วิธีชี้แจงให้ครูอาจารย์เข้าใจวัตถุประสงค์ของการติดตามประเมินผลการจัดสอนซ่อมเสริม การจัดทำรายงานสรุปผลการจัดสอนซ่อมเสริม และการกำหนดรูปแบบรายงานการสอนซ่อมเสริมตามลำดับ ครูใช้วิธีการประเมินผลด้วยวิธีการตรวจผลงาน การประเมินผลด้วยการใช้แบบทดสอบและการประเมินผลด้วยการสังเกตตามลำดับ วิธีการที่ผู้บริหารใช้นั้นจะเห็นว่าเป็นการดำเนินงานปกติ หากผู้บริหารใช้วิธีการกำกับควบคุมให้ได้ผลงานตามวัตถุประสงค์ การแสวงหาแบบทดสอบมาตรฐานและแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียน ตลอดจนเทคนิคที่มีประสิทธิภาพในการติดตามประเมินผลการทำงานของครูและการจัดบริการของโรงเรียน ก็คงจะช่วยให้ประสิทธิผลในการจัดการสอนซ่อมเสริมดีขึ้น ส่วนครูนั้นได้พยายามใช้วิธีประเมินผลหลายแบบขึ้น แต่ก็ยังสมควรที่จะทำให้มากยิ่งขึ้น เช่น การสัมภาษณ์ การให้นักเรียนประเมินผลด้วยตนเอง การพิจารณาร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน รวมทั้งควรจะมีเครื่องมือประจำเครื่องประเมินผลการจัดสอนซ่อมเสริมซึ่งหากทำได้ก็คงจะทำให้มีผลดีต่อนักเรียนโดยตรงและมากขึ้น ยิ่งกว่านั้นครูควรนำผลการประเมินมาช่วยนักเรียนหลาย ๆ ทาง ที่สำคัญยิ่งคือการช่วยให้นักเรียนทราบความก้าวหน้าจากการเรียนซ่อมเสริมเพื่อลดความกังวลของนักเรียนดังที่ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี (2521:89) พบว่านักเรียนมัธยมมีความวิตกกังวลอันมีสาเหตุมาจากหลายสาเหตุ การต้องเรียนซ่อมเสริมจะเพิ่มระดับความวิตกกังวลมากขึ้น หากครูให้นักเรียนทราบความก้าวหน้าจากผลการเรียนซ่อมเสริมก็จะช่วยนักเรียนในด้านนี้มาก

ในด้านปัญหาเกี่ยวกับประเมินผลการจัดการสอนซ่อมเสริมนั้น ผู้บริหารเห็นว่าปัญหาที่พบได้แก่ การไม่ได้จัดทำโครงการติดตามผลการจัดสอนซ่อมเสริมไว้ในแผนงานการวางแผนการติดตามประเมินผลยังไม่เหมาะสมและการไม่ได้รับความร่วมมือ

จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริมตามลำดับ ส่วน
 ครุภัณฑ์เห็นว่าปัญหาของครูได้แก่ การขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือ เพื่อประเมิน
 ผลการสอนซ่อมเสริม การไม่ได้สรุปผลการประเมินผลการจัดสอนซ่อมเสริม เอกสาร
 ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการประเมินผลมีไม่เพียงพอ และไม่ได้รับคำแนะนำ
 เกี่ยวกับเทคนิควิธีการประเมินผลให้เพียงพอตามลำดับ ปัญหาที่ผู้บริหารเสนอนั้นเป็น
 เรื่องการบริหารงานวิชาการ หากศึกษานิเทศก์หรือผู้บริหารระดับสูงของกรมต้นสังกัด
 ช่วยผู้บริหารในเรื่องนี้ น่าจะเป็นผลดีต่อโรงเรียนมาก เช่นเดียวกับปัญหาที่ครูพบเป็น
 เรื่องทางวิชาการและการสนับสนุนให้ครูมีและใช้ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการ
 ประเมินผลการซ่อมเสริมให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นผู้ที่ช่วยได้มากคือ นักวิชาการและผู้บริหาร
 ของโรงเรียนซึ่งคงจะช่วยให้ความรู้และจัดการนิเทศภายในเพื่อช่วยครู ในขณะที่
 ศึกษานิเทศก์และผู้บริหารจากหน่วยงานต้นสังกัดคงต้องช่วยครูในเรื่องนี้อย่างมาก
 เพราะหากครูจัดการสอนซ่อมเสริมแต่การประเมินผลการซ่อมเสริมไม่มีหรือทำได้ไม่ดี
 ผลการจัดการสอนซ่อมเสริมก็จะได้ผลน้อย จึงควรที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องรีบช่วยเหลือ
 โรงเรียนโดยรีบด่วน ดังที่พันทิพา อุทัยสุข (2524:35) กล่าวว่า การนำผลการประเมิน
 การสอนซ่อมเสริมมาปรับปรุงการทำงานด้านนี้เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการสอนซ่อม
 เสริมอย่างดียิ่ง ดังนั้น เพื่อให้การติดตามผลการจัดสอนซ่อมเสริมของฝ่ายบริหาร การ
 ประเมินผลการสอนซ่อมเสริมของครูผู้สอน และการให้ความร่วมมือในการประเมินผล
 จากฝ่ายสนับสนุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทางโรงเรียนควรจะทำเป็นโครงการ
 กำหนดไว้ในแผนงานของโรงเรียนโดยมีทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบในการจัดทำโครงการ
 ด้วยกัน จะทำให้ได้ข้อมูลประกอบการกำหนดโครงการได้อย่างกว้างขวางจะได้จัด
 กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ของทุกฝ่ายได้ เช่น ปัญหาครูผู้สอนขาดทักษะ
 ในการสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินผลการสอนซ่อมเสริม และปัญหาที่ฝ่ายสนับสนุน
 การสอนไม่สามารถจะให้ความร่วมมือได้ เพราะรูปแบบในการร่วมมือเพื่อประเมิน
 ผลการสอนซ่อมเสริมยังไม่ชัดเจน การจัดทำโครงการที่กำหนดไว้ในแผนงานจะ
 ประสบผลสำเร็จก็โดยการปฏิบัติ ดังนั้นการชี้แจงให้ครูอาจารย์เข้าใจวัตถุประสงค์

ของการประเมินผลการจัดการสอนซ่อมเสริม การกำหนดรูปแบบการรายงานผลการสอนซ่อมเสริมที่ทุกฝ่ายสามารถปฏิบัติได้ และการจัดทำสรุปรายงานผลการจัดการสอนซ่อมเสริมเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา ก็จะทำให้โรงเรียนได้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค และสิ่งที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขในการสอนซ่อมเสริมของครู เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางเพื่อปฏิบัติการจัดการสอนซ่อมเสริมในปีต่อไป เมื่อปฏิบัติ เช่นนี้ได้ก็จะทำให้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการสอนซ่อมเสริม จะไม่รู้สึกว่าเป็นภาระที่นอกเหนือจากการสอน แต่จะเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่ดีทุกคนที่จะต้องสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่มีข้อบกพร่องทางการเรียน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

1.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1.1 โรงเรียนควรจัดทำแผนงานจัดการสอนซ่อมเสริมให้ครบทุกขั้นตอน รวมทั้งการพัฒนาเอกสารทางวิชาการ เครื่องมือทดสอบ และประเมินผลเพื่อช่วยให้ครูศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตลอดจนนำไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ

1.1.2 โรงเรียนควรจัดการนิเทศภายในเพื่อสนับสนุนการทำงานของครูที่มีความรู้และประสบการณ์ช่วยเหลือครูผู้ที่ไม่ได้ศึกษา เรื่องการจัดการสอนซ่อมเสริม ตลอดจนช่วยครูที่มีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ให้ทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

1.1.3 โรงเรียนควรจัดให้ครูและฝ่ายสนับสนุนการสอนศึกษาดูงานการจัดการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนอื่น ตลอดจนเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ การจัดประชุม การสัมมนาและการอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดสอนซ่อมเสริมให้ดียิ่งขึ้น

1.1.4 โรงเรียนควรปรับปรุงการบริการงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกด้านเอกสาร

ทางวิชาการ เครื่องมือทดสอบที่เกี่ยวข้อง การประสานงาน การสร้างแรงจูงใจ การบำรุงขวัญและการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษามาช่วยลดภาระของครู และเพิ่มประสิทธิผลในการทำงาน

1.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการสอนซ่อมเสริม

1.2.1 การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน

ก. โรงเรียนควรจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดการสอนซ่อมเสริมเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาด้วยตนเอง จัดทำป้ายนิเทศเกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริมเพื่อกระตุ้นให้ครูผู้สอนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสอนซ่อมเสริม และจัดศึกษาดูงานเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมที่สถานศึกษาอื่นเพื่อเป็นแนวทางนำมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนของตน

ข. โรงเรียนควรให้ฝ่ายวิชาการซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัดสอนซ่อมเสริม ควรศึกษาวิธีดำเนินการให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ และแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมจัดทำโครงการเกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริม กำหนดเป็นแผนงานของโรงเรียน

ค. โรงเรียนควรให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันในการวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ก่อนที่จะดำเนินการสอนซ่อมเสริม มิฉะนั้นการสอนซ่อมเสริมที่ปฏิบัติอยู่ก็ไม่สามารถจะแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียนได้

1.2.2 การดำเนินการสอนซ่อมเสริม

ก. โรงเรียนต้องจัดระบบการสอนซ่อมเสริม เพื่อให้ครูผู้สอนได้สอนซ่อมเสริมอย่างจริงจังในคาบสอนซ่อมเสริมที่โรงเรียนจัดไว้ ไม่ควรปล่อยปละละเลยจนกลายเป็นชั่วโมงว่างทิ้งของครูและนักเรียน

ข. โรงเรียนควรพิจารณาคาบสอนซ่อมเสริมที่ครูผู้สอนรับผิดชอบเป็นการปฏิบัติงานที่ควรยกย่องเป็นกรณีพิเศษ นอกเหนือจากการสอนปกติ และในกรณีที่ใครสอนซ่อมเสริมมากอยู่แล้วก็ไม่ควรมอบหมายงานพิเศษอื่น

นอกเหนือจากการสอนอีก

ค. ก่อนการกำหนดสถานที่เพื่อสอนซ่อมเสริม ฝ่ายดำเนินการควรรับฟังข้อมูลจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องด้วย เพราะสถานที่ที่มีบรรยากาศที่ดีจะช่วยส่งเสริมให้การสอนซ่อมเสริมได้ผลดีด้วย

ง. โรงเรียนควรให้ครูสอนซ่อมเสริมทุกกระยะ เวลาที่จะต้องสอนซ่อมเสริม โดยเฉพาะการสอนภายหลังการประเมินผลก่อนเรียน มีความสำคัญมาก เพราะเป็นการปรับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน

จ. ในการสอนซ่อมเสริมเมื่อต้องสอนเนื้อหา เดิมไม่ควรสอนด้วยวิธีการเดิมที่ได้ใช้สอนในคาบปกติมาแล้ว เพราะจะทำให้ นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายและจะไม่เกิดการเรียนรู้

1.3 การประเมินผลการสอนซ่อมเสริม

โรงเรียนควรกำหนดรูปแบบในการติดตามประเมินผล การสอนซ่อมเสริมอย่างเป็นระบบ และชี้แจงแนวทางปฏิบัติให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้รับทราบจนสามารถปฏิบัติได้ โดยกำหนดเป็นโครงการติดตามผลการสอนซ่อมเสริม ซึ่งทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในการปฏิบัติงานและจะต้องสรุป เป็นรายงานผลการจัดสอนซ่อมเสริมเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา เพื่อจะได้เป็นข้อมูล สำหรับการจัดการสอนซ่อมเสริมในปีต่อ ๆ ไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานต้นสังกัด

2.1 กรมสามัญศึกษาควรจัดอบรม ประชุมปฏิบัติ ประชุมหรือ สัมมนา เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และฝ่ายสนับสนุนการสอนมีความรู้หรือเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์แก่บุคลากรเหล่านี้ตามที่เห็นเหมาะสม

2.2 กรมสามัญศึกษาควรจัดทำหรือร่วมมือกับกรมวิชาการ และ/หรือมหาวิทยาลัยในการจัดทำเอกสารทางวิชาการและเครื่องมือทดสอบ

ประเมินผลการจัดสอนซ่อมเสริมเพื่อช่วยโรงเรียนซึ่งคงจะทำได้ยาก

2.3 กรมสามัญศึกษาควรพิจารณาช่วยเหลือโรงเรียนด้านอาคารสถานที่ ตลอดจนสนับสนุนด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา มาช่วยลดภาระและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสอนซ่อมเสริมของโรงเรียน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยนี้ทำให้ทราบสภาพพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพและปัญหา การสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และได้เสนอแนะให้ โรงเรียนจัดโครงการเพื่อการสอนซ่อมเสริมขึ้น ฉะนั้นในโอกาสต่อไปควรจะ ได้มีการศึกษาวิจัยในหัวข้อต่อไปนี้

1. การศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบที่มีประสิทธิภาพในการจัด การสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี การศึกษามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสอนซ่อมเสริม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย